

Европа, али без условљавања

Ивана Аночић

У мају ове године 61 одсто грађана подржавало је учлањење у Европску унију, што поред извесног пада остаје на нивоу подршке у протеклих неколико година, која се од 2002. кретала између 60 и 70 одсто. Чак 82 одсто грађана мисли да је визна либерализација значајна, 52 одсто очекује да ће улазак у ЕУ омогућити бољу будућност младима, 44 одсто да ће бити више могућности за запошљавање, 40 одсто могућност да се више путује по ЕУ, док трећина у томе види прилику да се среди стање у Србији.

Али, и поред овако високе одређености за улазак у ЕУ не само да је много евроскептика, већ и оних који мисле да ће то угрозити наш национални идентитет, да ће пропасти пољопривреда јер наш сељак неће моћи да буде конкурентан, да ће од нас бити тражено да испуњавамо све захтеве који су „велики“ лако одбацили...

Срби би да живи као развијени запад, али по својим правилима. Сви би да путују и купују, али без условљавања Европе за приступање у њено чланство.

Горан Свилановић

До краја године могућ захтев за чланство у ЕУ

Зато је Горан Свилановић, координатор ОСЦЕ за активности у области привреде и заштите човекове околине, на промоцији књиге „Србија је важна: унутрашње реформе и европске интеграције“ у издању Самиздат Б92, рекао да је за неке путовање без виза све што желе а за друге је то почетак сарадње са ЕУ. „Наши грађани су веома политички писмени и они веома добро чују да и они у ЕУ имају проблеме“, рекао је један од уредника и аутора књиге, али и изразио очекивање да ће Србија до краја ове године поднети захтев за чланство у ЕУ. И други уредник књиге Кристоф Солиоз, генерални секретар Центра за стратегије европских интеграција, сматра да Србију треба подстаћи да што пре поднесе кандидатуру за чланство у ЕУ, не чекајући резултате референдума у Ирској о Лисабонском споразуму, „јер у Европи уместо Берлинског зида постоји зид који одваја земље чланице ЕУ и оне које то нису“. Зато је, како је рекао, књига скуп есеја којима је циљ да се убрза процес интеграције и да се убеди грађани Србије да је будућност у ЕУ, као и да се у то убеди елита у различитим земљама чланицама. Философ Обрад Савић је објаснио да група аутора и без консултација заступа исти став а то је улазак у Европу. „У Србији у последњих десет година постоји суперпродукција књига о Европи. Једне показују опесивну мржњу према Европи, а друге пишу људи, у које спадам и ја, који припадају либерално-демократском блоку, који даје бланко чек Европи, док сутреће истраживачке ауторске књиге које критикују Европу изнутра ради Европе а не контра Европе.“ Савић каже да код нас неки Европу схватају као сервис а да други имају панику од ње. Савић је навео запажање

немачког филозофа Јиргена Хабермаса, из књиге „Есеји о Европи“, поводом хрватског приступа придруживању да су Хрвати таман освојили неки национални суверенитет а да сада треба да га се одрекну. Александар Петрич, стручњак за стратешки регионални развој и стратешко урбанистичко планирање у југоисточној Европи, оценио је да је Србија увек била у Европи и да ће бити и надаље, као и да је Европи више потребна Србија него Србији Европа. „Србија је као најисточнија западна земља или

Кристоф Солиоз

У Европи уместо Берлинског зида постоји зид који одваја земље чланице ЕУ и оне које то нису

најзападнија источна земља избегла полувековну изолацију земаља у окружењу и зато је овај простор зрелији да уђе у Европу.“

Да су се Срби определили за улазак у Европу показују и последњи парламентарни избори одржани 11. маја 2008. године. Како каже Душан Павловић, политиколог, они су се „одиграли у ужареној атмосфери, уз оштре поделе између патриота и издајника и Европејца и антиевропејца“. Победили су Европејци и сада је време да се Одисеј (Ср-

Милица Делевић

Лако је могуће да се нађемо у ситуацији у којој ни Србија ни ЕУ неће преузети иницијативу

бија) врати кући (у Европу). Али, како то учинити? Један рецепт дао је покојни премијер Србије Зоран Ђинђић: „Србија не може да се промени ако се ми сви не променимо. Унамери да променимо Србију, свако од нас треба да се мало промени – у начину на који решавамо проблеме, у нашем менталитету, у нашим радним навикама – јер Србија је збир свих нас.“ Други рецепт даје Милица Делевић, директорка Канцеларије за европске интеграције при Влади Србије. „Како сада ствари стоје, лако је могуће да се нађемо у ситуацији у којој ни Србија ни ЕУ неће преузети иницијативу – а да би се посао интеграција завршио обе стране морају урадити свој део. Европска унија би могла почети с одмрзавањем Привременог споразума, што би, чак иако ратификација ССП-а остане условљена пуном сарадњом с Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију, било сигнал да се кораци у правом смеру цене. Србија би, с друге стране, поред максималног труда који улаже у хапшење и изручење преостала два оптуженика за тешке ратне злочине, требало да убрза усвајање потребних закона и покаже да је спремна и способна да их примењује. Тиме би показала да је привржена не само уласку у ЕУ, већ пре свега реформама које мењају друштво и воде у чланство.“

Politika

Iza kulisa

Evropa, ali bez uslovljavanja

Od ulaska u Evropu ne treba imati paniku, ali ni zamišljati da je ona servis za ispunjavanje svih naših želja

U maju ove godine 61 odsto građana podržavalo je učlanjenje u Evropsku uniju, što pored izvesnog pada ostaje na nivou podrške u proteklih nekoliko godina, koja se od 2002. kretala između 60 i 70 odsto. Čak 82 odsto građana misli da je vizna liberalizacija značajna, 52 odsto očekuje da će ulazak u EU omogućiti bolju budućnost mladima, 44 odsto da će biti više mogućnosti za zapošljavanje, 40 odsto mogućnost da se više putuje po EU, dok trećina u tome vidi priliku da se sredi stanje u Srbiji.

Ali, i pored ovako visoke opredeljenosti za ulazak u EU ne samo da je mnogo evroskeptika, već i onih koji misle da će to ugroziti naš nacionalni identitet, da će propasti poljoprivreda jer naš seljak neće moći da bude konkurentan, da će od nas biti traženo da ispunjavamo sve zahteve koji su „veliki” lako odbacili...

Srbi bi da živi kao razvijeni zapad, ali po svojim pravilima. Svi bi da putuju i kupuju, ali bez uslovljavanja Evrope za pristupanje u njeno članstvo.

Zato je Goran Svilanović, koordinator OSCE za aktivnosti u oblasti privrede i zaštite čovekove okoline, na promociji knjige „Srbija je važna: unutrašnje reforme i evropske integracije” u izdanju Samizdat B92, rekao da je za neke putovanje bez viza sve što žele a za druge je to početak saradnje sa EU. „Naši građani su veoma politički pismeni i oni veoma dobro čuju da i oni u EU imaju probleme”, rekao je jedan od urednika i autora knjige, ali i izrazio očekivanje da će Srbija do kraja ove godine podneti zahtev za članstvo u EU. I drugi urednik knjige Kristof Solioz, generalni sekretar Centra za strategije evropskih integracija, smatra da Srbiju treba podstaći da što pre podnese kandidaturu za članstvo u EU, ne čekajući rezultate referenduma u Irskoj o Lisabonskom sporazumu, „jer u Evropi umesto Berlinskog zida postoji zid koji odvaja zemlje članice EU i one koje to nisu”. Zato je, kako je rekao, knjiga skup eseja kojima je cilj da se ubrza proces integracije i da se ubede građani Srbije da je budućnost u EU, kao i da se u to ubedi elita u različitim zemljama članicama.

Filosof Obrad Savić je objasnio da grupa autora i bez konsultacija zastupa isti stav a to je ulazak u Evropu. „U Srbiji u poslednjih deset godina postoji superprodukcija knjiga o Evropi. Jedne pokazuju opsesivnu mržnju prema Evropi, a druge pišu ljudi, u koje spadam i ja, koji pripadaju liberalno-demokratskom bloku, koji daje blanko ček Evropi, dok su treće istraživačke autorske knjige koje kritikuju Evropu iznutra radi Evrope a ne kontra Evrope.” Savić kaže da kod nas neki Evropu shvataju kao servis a da drugi imaju paniku od nje. Savić je naveo zapažanje nemačkog filozofa Jirgena Habermasa, iz knjige „Eseji o Evropi”, povodom hrvatskog pristupa pridruživanju da su Hrvati taman osvojili neki nacionalni suverenitet a da sada treba da ga se odreknu.

Aleksandar Petrič, stručnjak za strateški regionalni razvoj i strateško urbanističko planiranje u jugoistočnoj Evropi, ocenio je da je Srbija uvek bila u Evropi i da će biti i nadalje, kao i da je Evropi više potrebna Srbija nego Srbiji Evropa. „Srbija je kao najistočnija zapadna zemlja ili najzapadnija istočna zemlja izbegla poluvekovnu izolaciju zemalja u okruženju i zato je ovaj prostor zreliji da uđe u Evropu.”

Da su se Srbi opredelili za ulazak u Evropu pokazuju i poslednji parlamentarni izbori održani 11. maja 2008. godine. Kako kaže Dušan Pavlović, politikolog, oni su se „odigrali u užarenoj atmosferi, uz oštre podele između patriota i izdajnika i Evropejaca i antievropejaca”. Pobili su Evropejci i sada je vreme da se Odisej (Srbija) vrati kući (u Evropu). Ali, kako to učiniti?

Jedan recept dao je pokojni premijer Srbije Zoran Đinđić: „Srbija ne može da se promeni ako se mi svi ne promenimo. U nameri da promenimo Srbiju, svako od nas treba da se malo promeni – u načinu na koji

rešavamo probleme, u našem mentalitetu, u našim radnim navikama – jer Srbija je zbir svih nas.”

Drugi recept daje Milica Delević, direktorka Kancelarije za evropske integracije pri Vladi Srbije. „Kako sada stvari stoje, lako je moguće da se nađemo u situaciji u kojoj ni Srbija ni EU neće preuzeti inicijativu – a da bi se posao integracija završio obe strane moraju uraditi svoj deo. Evropska unija bi mogla početi s odmrzavanjem Privremenog sporazuma, što bi, čak iako ratifikacija SSP-a ostane uslovljena punom saradnjom s Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju, bilo signal da se koraci u pravom smeru cene. Srbija bi, s druge strane, pored maksimalnog truda koji ulaže u hapšenje i izručenje preostala dva optuženika za teške ratne zločine, trebalo da ubrza usvajanje potrebnih zakona i pokaže da je spremna i sposobna da ih primenjuje. Time bi pokazala da je privržena ne samo ulasku u EU, već pre svega reformama koje menjaju društvo i vode u članstvo.”

Ivana Anojčić

[objavljeno: 13/09/2009]